

V současné době se každý, kdo chce poskytovat právní poradenství v různých oblastech soukromého práva, neobejde bez alespoň základní znalosti procesního práva nejen své země, ale také bez znalosti procesního práva platného v různých členských státech Evropské unie, i práva, které se uplatní ve vztazích s ostatními zeměmi po celém světě. Každý advokát musí být schopen sdělit svému klientovi, jaké jsou jeho možnosti v případech, kdy například svědek, kterého je nutné vyslechnout, se dlouhodobě pohybuje v zahraničí, nebo když se klient nemůže domoci svých práv k majetku, který má jeho dlužník v zahraničí.

Právníci se nyní stále častěji setkávají s přeshraničními spory, které souvisí s mezinárodními dodávkami zboží, pohybem turistů nebo s dopravními nehodami v zahraničí. Žádný právník, který vykonává svou praxi v otevřené Evropě, nemůže ignorovat tento vývoj životních situací, stejně tak, jako by neměl ignorovat vývoj právních předpisů, které na tyto situace dopadají.

Toto téma je pro mne mimořádně zajímavé, ačkoliv řešení podobných otázek není v praxi vždy jednoduché a lehce dosažitelné. Tyto a jim podobné problémy jsou na právnických fakultách jednotlivých českých univerzit diskutovány spíše okrajově, pouze v rámci zvláštních, volitelných předmětů. Také proto je povědomí praktikujících právníků o těchto oblastech stále slabé, pozadu v aplikaci jednotlivých instrumentů mezinárodního práva procesního jsou zatím i národní soudy.

Počínaje květnem roku 2004 se pro české občany otevřela široká škála možností, kterými mohou podpořit své procesní postavení a dosáhnout v případném soudním řízení lepšího výsledku. K tomu, aby využívání těchto možností bylo zřejmější, bych ráda přispěla i já tím, že se ve své diplomové práci pokusím přehledně shrnout současnou úpravu evropského mezinárodního práva procesního, popíšu vývoj této úpravy, včetně možných směrů, kam by se mohla ubírat v budoucnosti a upozorním na výhody i nevýhody, které tato úprava přináší pro české občany.

V druhé polovině své diplomové práce se blíže zaměřím na jeden konkrétní instrument evropského mezinárodního práva procesního, a to na nařízení Brusel IIa, které se dotýká

některých otázek procesního práva z oblasti manželství a z oblasti rodičovské zodpovědnosti. Tyto dvě oblasti, ač by se mohlo zdát, že mají s řádným fungováním vnitřního trhu Evropské unie jen pramalou souvislost, nabývají v současné, velmi otevřené Evropě na významu, a podle mne si tak jejich prostudování zaslouží náležitou pozornost, kterou lze kdykoliv zúročit jak v právní praxi, tak i v soukromém životě.

Cílem mé diplomové práce není obsáhnout komplexní úpravu mezinárodního práva procesního, pokusím se však shrnout vyčerpávajícím způsobem, jehož limitem je rozsah diplomové práce, mezinárodní procesní právo platné v rámci vnitřního trhu Evropské unie. Rovněž se nebudu blíže věnovat hmotněprávním instrumentům mezinárodního práva soukromého, ačkoliv je s oblastí mezinárodního práva procesního úzce propojeno, v případě potřeby poukážu na jeho jednotlivé složky.